

İnönü Armağanları Kanunu

Dünyanın pek çok ülkesinde, ortaya daha güzel eserlerin çıkmasını sağlamak için sanatçı ve bilim insanları ödüllendirilir. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ise bu konudaki ilk girişimlerden birisi güzel sanatlar alanında ve Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) tarafından gerçekleştirildi. Görsel, edebi, fonetik ve sahne sanatları alanlarında düzenlenen ve "CHP Sanat Mükâfâtı" adı verilen yarışmanın ilki 1942 yılında, edebi sanatlar alanında yapıldı. 1943, 1945, 1946 ve 1947 yıllarında da yapılan yarışmada tiyatro, müzik, roman, şiir, resim, heykel ve mimaride başarılı bulunan sanatçılara ödül verildi.

Edebiyat alanında daha sık görülen bu tür düzenlemelerde, çoğu kısa ömürlü de olsa, özel sektör de etkin rol oynadı. Bunlardan bazıları roman, hikâye, şiir ve deneme alanlarında verilen Yunus Nadi, Sedat Simavi Vakfı, Türkiye İş Bankası, Varlık Dergisi, Doğan Kardeş, Yeditepe, Sait Faik, Orhan Kemal, Milliyet Yayınları, Sabahattin Ali, Akademi Kitabevi, Madaralı ve Yaşar Nabi Nayır ödülleri oldu. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), Türk Dil Kurumu (TDK), Kültür Bakanlığı ve Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) gibi devlet kurumları da sanat ve bilim alanındaki gelişmeyi teşvik için ödüller verdi. Ayrıca yıllardır Türkiye Cumhuriyeti devleti tarafından, sanata olan katkıları ve yaptıkları hizmetler sonucunda bazı sanatçılara "Devlet Sanatçısı" unvanı da verilmektedir. Diğer yandan, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu tarafından düzenlenen ve Türkiye'nin uluslararası düzeyde gerçekleştirmeye çalıştığı, "Atatürk Uluslararası Barış Ödülü" adlı bir organizasyon daha vardır. Söz konusu ödül, Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh" ilkesi doğrultusunda dünya barışına, uluslararası dostluk ve iyi niyetin geliştirilmesine hizmet eden gerçek ve tüzel kişilere Devlet Ödülü niteliğinde verilmektedir. Ödüller, 1986-2000 yılları arasında 14.11.1984 tarih ve 84/8769 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe giren "Atatürk Uluslararası Barış Ödülü Tüzüğü" gereğince verildi. Türkiye'de bilim ve güzel sanatlar alanında ürün verenlerin desteklenmesi ve bu alanlarda gelişme sağlanması amacıyla yapılmış girişimlerden birisi de, "İnönü Armağanları" adlı organizasyondur.

İnönü Armağanları konusu ilk olarak, 1943 yılında Erzincan Milletvekili Şükrü Sökmensüer, Sinop Milletvekili Cevdet Kerim İncedayı ve Tekirdağ Milletvekili Rahmi Apak tarafından hazırlanan bir kanun tasarısıyla ülke gündemine geldi. Tasarının gerekçesinde, ülkede çalışma veriminin artırılmasının ve Türk milletinin yaratıcı ve yapıcı özelliklerinin daha verimli bir hale getirilmesinin, kanun ve kuvvet yoluyla değil, ancak teşvik yoluyla sağlanabileceği belirtilerek "*...milletimizin her sahadaki medeni kabiliyet ve meziyetlerinin süratle inkişafını temin edecek teşvik tedbiri olmak üzere işbu kanun lâhiyasını hazırlıyoruz.*" denildi. Ardından Maarif, Ziraat, Millî Müdafaa, Dâhiliye ve Bütçe Encümenlerine havale edilen kanun tasarısı, ilk gündeme geldiği 1943 yılından yıllar sonra, üzerinde yapılan bazı değişikliklerle, 13.06.1946 tarihinde ikinci kez TBMM'nin gündemine getirildi. Söz konusu kanun tasarısı, TBMM'de görüşülürken söz alan Erzincan Milletvekili Şükrü Sökmensüer, kanun tasarısının 1946 yılına kadar geçirdiği evreler hakkında kısaca bilgi verdikten sonra, tasarıyla ulaşmak istedikleri hedefin ne olduğuna açıklık getirdi ve Türk milletinin sahip olduğu yaratıcılık özelliklerinin zamanla kaybolduğunu; ancak Cumhuriyet dönemi ile birlikte bu özelliklerinin yeniden keşfedildiğini; amaçlarının da bu gelişmeyi hızlandırmak olduğunu söyledi. Ayrıca tasarıyla ulaşmak istedikleri diğer hedeflerinin de, çalışanın kıymetinin bilinmesi ve ödüllendirilmesi olduğunu ifade etti.

Tasarıyla ilgili görüşlerini açıklamak üzere söz alan Siirt Milletvekili Ali Rıza Esen de, tasarıyı destekleyen bir konuşma yaptı ve çalışanın teşvik edilmesinin verimi artıracaklarını dile getirdi. Tasarının maddelerinin tek tek görüşülmesi sırasında, tasarının içeriğine yönelik bir tartışma yaşanmazken, tasarı metninde yer alması düşünülen "güzel sanatlar", "keşif", "ihtira", "açım" ve "bulgu" gibi bazı tabirlerin değiştirip değiştirilmemesi ya da hangisinin kullanılması

gerektiği üzerinde tartışma yaşandı. Sonunda, Sökmensüer'in de konuşması sırasında söylediği gibi, ilk kez 1943 yılının Kasım ayında bir kanun tasarısı olarak TBMM'nin gündemine gelen 4933 sayılı İnönü Armağanları Kanunu, ancak üç yıl beş ay sonra, 13.06.1946'da TBMM'de kabul edildi ve Resmi Gazete'nin 18 Haziran 1946 tarih ve 6336 sayılı nüshasında yayımlandı.

Kanuna göre, kanunu yürütmekle Bakanlar Kurulu görevlendirildi ve İnönü Armağanları'nın ulusal düzeyde dağıtılması ve sadece Türk vatandaşlarına verilmesi uygun görüldü. Ayrıca 1946 yılı başından sonra yapılan ve yayımlanan eserlerle sağlanan keşif ve ihtiralara ve elde edilen başarılarla verilmesi kararlaştırıldı. Armağanların da iki türlü olması düşünüldü, "İnönü Değerlendirme" ve "İnönü Özendirme" şeklinde iki kategoriye ayrıldı.

İnönü Değerlendirme Armağanları, yirmi beşer bin liralık üç armağan olup, dünya ölçüsünde yüksek değer taşıyan bilim eserleri, sanat eserleri ve insan veya hayvan sağlığına, yurdun savunmasına ve istihsalin gelişmesine yarayan keşif ve ihtira sahipleri ile tarım ve endüstri alanlarında istihsalin artmasını sağlayacak olağanüstü başarı gösterenlere verilecekti. Bu armağanlar, hak edenler buldukça söz konusu üç bölümden her biri için üç yılda bir dağıtılacaktı.

İnönü Özendirme Armağanları ise beşer bin liralık on ve üçer bin liralık on beş armağan olup, yurt ölçüsünde yüksek değer taşıyan bilim eserleri, sanat eserleri ve insan veya hayvan sağlığına, yurdun savunmasına ve istihsalin gelişmesine yarayan keşif ve ihtira sahipleri ile tarım ve endüstri alanlarında üretimin artmasını sağlayacak olağanüstü başarı gösterenlere verilecekti. Bu armağanlar, hak edenler buldukça söz konusu üç bölümden her biri için her yıl dağıtılacaktı.

İnönü Armağanları'nın düzenlenmesi için gerekli olan masrafların karşılanması amacıyla, "İnönü Armağanları Kaynak Akçası" adı altında, milli bankaların birinde, Başbakanlık emrinde 2.000.000 liralık bir kaynak ayrılması kararlaştırıldı. Bu kaynaktaki paralarla, en fazla irat getiren Devlet tahvilleri alınabilecekti. Bu kaynağın kurulmasını sağlamak için 1947 yılı bütçesinden başlayarak her yıl Başbakanlık bütçesine en aşağı 250.000 liralık ödenek konulacaktı. İnönü Armağanları ile Jüri Komisyonlarının her türlü giderleri bu kaynaktan ödenecekti. Armağanlar her türlü vergi, resim ve harçlar dışında tutuldu ve bunların borç için haczedilemeyecekleri belirtildi. Ayrıca Armağan alanların eser, keşif ve ihtira ve başarılarına ilişkin her türlü hakları saklı olacak, armağanı hak edenin ölümü halinde armağan mirasçılara verilecek ve mirasçılar da bu madde hükmünden faydalanabileceklerdi. İnönü Armağanları Kaynak Akçasının idare şekli ile her türlü giderlerin ödenmesi ve muhasebe usulü ve bu kanun hükümlerinin uygulanması yolu, bir tüzük ile düzenlenecek, bu Kaynak Akçasından yapılacak ödemeler Sayıştay vizesine ve Genel Muhasebe Kanunu hükümlerine bağlı olmayacaktı.

İnönü armağanlarını hak edenleri belirlemek üzere, her üç yılda bir, biri bilim, diğeri sanat, üçüncüsü keşif ve ihtiralarla üstün başarılar için üç "Jüri Komisyonu" kurulacaktı. Jüri Komisyonlarının üyeleri, üç Jüri Komisyonunun her biri için ikişer tane olmak üzere her Fakülte ve Yüksek Okul profesörleri veya öğretmenler kurullarınca gösterilen adaylar arasından Bakanlar kurulunca seçilecekti. Jüri Komisyonlarının dördü asıl, üçü yedek olmak üzere yedi üyesi bulunacaktı. İnönü Armağanları, İsmet İnönü ile anılan ve adına uygun bir şekilde, her yılın Birinci İnönü Zaferinin yıl dönümüne rastlayan Ocak ayının 10. gününde radyo ve gazetelerden ilân edilecekti. İnönü Armağanları Kanunu'nun çıkmasından ve resmi gazetede yayınlanmasından bir yıl sonra jüri komisyonları kuruldu.

"İnönü Armağanları Tüzüğü" ise konu ile ilgili yasanın çıkmasından ve resmi gazetede yayınlanmasından iki yıl sonra hazırlandı. 4933 sayılı kanuna dayanılarak hazırlanan ve [Danıştay](#) tarafından incelenmiş olan İnönü Armağanları

Tüzüğü, Bakanlar Kurulu'nun 05 Eylül 1948 tarih ve 3/8007 nolu kararıyla 02 Ekim 1948 tarih ve 7023 numaralı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Diğer yandan hazırlık aşaması oldukça uzun bir süre alan İnönü Armağanları'nın verilmesi, sadece 1948 ve 1949 yıllarında olmak üzere iki defa düzenlenebildi ve ödüller de 1949 ve 1950 yıllarında verilebildi.

İlk defa 1948 yılında düzenlenen İnönü Armağanları'nın sonuçları, kanunda da belirtildiği gibi, 1949 yılının Ocak ayının 10. gününde, Başbakanlıktan yayımlanan bir tebliğle kamuoyuna duyuruldu. Buna göre, Âkil Muhtar Özden, Dr. Adnan Adivar, Dr. Saim Ali Dilemre ve Ordinaryüs Profesör K. Erim'den oluşan "İnönü Armağanı" Bilim Şubesi Jürisi, gerek başkanlık aracılığıyla, gerek jüri üyesi olarak bulunanlar tarafından ve yahut da doğrudan doğruya jüriye gönderilen eserleri inceleyerek iki kişinin çalışmalarını ödüllendirdi. Çalışmalardan biri, Ankara Tıp Fakültesi Infection Hastalıkları Profesörü Dr. Hüseyin Kemal'e aittir. Jüri heyeti, Prof. Dr. Hüseyin Kemal'in Ankara Tıp Fakültesi Mecmuası'nda yayınladığı "*Kabakulak Virüsünün Tavuk Ambriyonu Üzerinde Kültürü ve Kabakulak Etiyolojisi Üzere Bir Kaç Tecrübe*" isimli araştırmasını 5.000 liralık İnönü Armağanı'nı almaya layık buldu. Araştırmaya, söz konusu virüsün üretilmesi metotları üzerinde bir keşfe varılmış olduğundan dolayı ödül verildi.

Çalışması ödüllendirilenlerden birisi de, İstanbul Fen Fakültesi Matematik Profesörlerinden Dr. Cahit Arf'tır. Arf'ın "*Elâstik Bir Düzlemde Sabit Girilmeli Serbest Sınırları Olan Denge Durumlarının Belirtilmesi Hakkında*" adlı çalışması, orijinal sonuçlara ulaşmış olması nedeniyle İnönü Armağanı'nın 5.000 liralık ödülüne layık bulundu.

Armağan verilmek üzere yapılan çalışmalar bununla sınırlı kalmadı. İnönü Armağanı Kanunu gereğince, Urfa Milletvekili Suut Kemal Yetkin, İstanbul Teknik Üniversitesi Profesörlerinden Dr. Paul Bonatz ile Devlet Konservatuvarı Tatbikat Sahnesi Rejisorü Muhsin Ertuğrul'dan meydana gelen jüri komisyonu, Giresun Milletvekili Celâl Esat Arseven'in başkanlığında toplanarak gereken incelemeleri yaptıktan sonra, 5.000 liralık özendirme armağanından birinin Yahya Kemal Beyatlı'nın "*Hayal Şehir*" şiirine, 5.000 liralık özendirme armağanlarından birinin Ahmet Adnan Saygun'un "*Yunus Emre Oratoryosu*"na, 3.000 liralık bir özendirme armağanının da yazar Cevat Fehmi Başkut'un "*Küçük Şehir*" adlı piyesine verilmesine karar verdi.

1949 yılında ikincisi düzenlenen İnönü Armağanları'nın sonuncusu da, 10 Ocak 1950'de ilan edilerek kamuoyuna Başbakanlık tarafından hazırlanan bir bildiriyle duyuruldu. Buna göre, ihtira ve keşiflerden dolayı 4933 sayılı kanun gereğince İnönü Armağanları verilmesi isteğinde bulunan müracaat sahiplerinin durumu jüri tarafından incelenerek yüksek kimya mühendisi Hikmet Konuralp'in keşfettiği bitkisel kauçuk vesair mamuller nedeniyle 5.000 liralık; Dursun Çakır'ın sigara fabrikalarında kullanılmak üzere keşfettiği bıçak takımı için 3.000 liralık; Adnan Cin'in keşfettiği ondüleli kâğıt yapan ve komprime sayan makineler için 3.000 liralık; İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Jeoloji profesörlerinden Dr. Fazıl Şevket Gizin Ganglionlen fositlerin yapılan kültürlerde alyuvarların lenfosit dahilinde meydana gelmesi adlı araştırmasıyla hematolojide son derece önemli bir meseleyi aydınlatma yolunda attığı adımın 3.000 liralık özendirme armağanıyla ödüllendirilmesi uygun görüldü.

Öte yandan eldeki bilgilerden anlaşıldığı kadarıyla, daha sonraki yıllarda İnönü Armağanları konusu tam bir bilinmezliğe doğru sürüklendi. 14 Mayıs 1950'de DP'nin iktidara gelmesinden sonra, Cumhuriyet gazetesinde 1951 tarihinde İnönü Armağanlarının verileceğine dair "*Memlekette ilim, sanat ve edebiyatı teşvik gayesiyle 1948 yılında ihdas edilmiş olan ve üç yıldır muntazaman Ocak ayında tevzi edilen İnönü Sanat Mükâfatı bu ayın 28'inde evvelce jüri tarafından seçilmiş olan eşhasa tevzi edilecektir. Bu yıldan sonra da bu mükâfat daha şümullendirilerek yeni bir esas*

üzerinden tevzie devam edilecektir." şeklinde bir haber çıkmasına, hatta zaman zaman bazı hükümetlerin armağanların verileceğine yönelik açıklamalar yapmalarına ya da birtakım girişimlerde bulunmalarına karşın, tespit edilebildiği kadarıyla, İnönü Armağanları bir daha hiç verilmedi.

Ayrıca 1951 tarihinde yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı hazırlanan ve bir ara isminin değiştirilmesi düşünülen İnönü Armağanları Kanunu için ayrılan bütçede de zaman içinde farklılıklar oldu. 4933 sayılı Kanun ve Nizamnamesi gereğince verilecek İnönü Armağanı için 08.07.1948'de 250.000 liralık bir kaynak ayrıldı. Bununla beraber bütçeye konacak ödenek miktarı kanunla tâyin edilmiş olduğu hâlde daha açık bir ifadeyle İnönü Armağanları hakkındaki 4933 sayılı Kanununun 12. maddesi gereğince İnönü Armağanları Kaynak Akçesi adı altında millî bankaların birinde Başbakanlık emrinde iki milyon liralık bir kaynak kurulması ve Başbakanlık Bütçesine her yıl en aşağı 250.000 lira ödenek konulması gerektiği halde, zaman içinde bütçeye bu miktarlardan daha az ödenek konuldu veya hiç konulmadı. 1949 ve 1950 yılı için bütçeye 50.000 lira konulurken 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1961, 1963, 1969 ve 1970 yıllarında ise bütçeden bir (1) lira pay ayrıldı.

İnönü Armağanları ödülünün en son 1950 yılında verilmesinden sonra, bu konu ilk kez Sadi İrmak Hükümeti zamanında yeniden gündeme geldi. İrmak başkanlığındaki 38. Hükümette Kültür Bakanı olan Hayriye Ayşe Nermin Neftçi, 23 Aralık 1974'te yaptığı bir açıklamada, İnönü Armağanları'nı vermeye çalışacaklarını ve armağanların da, kanunda belirtildiği gibi, Birinci İnönü Savaşı'nın yıldönümü olan 10 Ocak'ta hak sahiplerine verileceğini belirtti. Ancak Neftçi'nin bu beyanatına rağmen, herhangi biri ya da birilerine İnönü Armağanı verildiğine yönelik bir bilgiye rastlanmadı.

İnönü Armağanları, 1978'de bir kez daha gündeme geldi. Cumhuriyet gazetesinde "İnönü Armağanları Yasası" yeniden canlandırılıyor şeklinde atılan bir başlıkla, kamuoyu da konudan haberdar oldu. Gazetede yer alan bilgilere göre, söz konusu kanunun Başbakan Bülent Ecevit'in direktifi ile yeniden uygulanması kararlaştırıldı ve İnönü Armağanı'nın 1979 yılında sanat dalında verilmesi uygun görülerek jüri heyetinin Kültür Bakanlığı tarafından oluşturulması ve 1979 İnönü Armağanları'nı kazananların, İnönü savaşlarının yıldönümü olan, 10 Ocak 1980 tarihinde açıklanacağı bildirildi. Gerçekten de, 04.10.1979 tarihinde, Bakanlar Kurulu tarafından 4933 sayılı Kanunun dördüncü maddesinden hareketle alınan bir kararla, sanat dalında İnönü Armağanları'nı hak edenleri belirlemek amacıyla bir jüri oluşturuldu. Ancak tüm bu hazırlıklara karşın, bu ödülün herhangi birine verildiğine dair bir kayda rastlanmadı.

İnönü Armağanları konusunun, Turgut Özal ve Yıldırım Akbulut'un başbakanlıkları döneminde de yeniden gündeme geldiği görülmektedir. Bu defa da kanunda yeni düzenlemeler yapıldı. Söz konusu hükümetler zamanında, İnönü Armağanları Kanunu'nun dördüncü maddesinde yer alan İnönü Armağanları'nı hak edenleri belirtmek üzere kurulacak olan Jüri Komisyonlarının üyeleri, 04.07.1988'de yayınlanan Kanun Hükmünde Kararname ile değiştirildi ve *"...her fakülte ve yüksek okul profesörler veya öğretmenler kurullarınca gösterilen adaylar arasından ilgili bakan tarafından seçilir."* denildi. Böylelikle Bakanlar kuruluna ait olan yetki ilgili bakanlığa verildi. 07.02.1990 yılında ise ilgili bakanlığın adı somutlaştırılarak, Kültür Bakanlığı olarak belirlendi. Söz konusu dönemlerde ise M. Tınaz Titiz ile Namık Kemal Zeybek, Kültür Bakanı olarak görev yapmışlardı. Ancak, söz konusu yıllarda da İnönü Armağanı'nın verildiğine yönelik bir kayda rastlanmadı.

Sonuç olarak, İnönü Armağanları konusu dönem dönem bazı hükümetlerin gündemine gelmesine rağmen, bu konuyla ilgili olarak yapılanlar, sadece yasal bazı yeni düzenlemelerle ve jüri seçimiyle sınırlı kaldı ve sonrasında konu hakkında başka somut bir adım atılmadı ya da atılamadı.

Hakan UZUN

KAYNAKÇA

I. Arşiv Kaynakları

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

Cumhuriyet Halk Partisi Kataloğu (Fon. Kod. 490.01)

Bakanlar Kurulu Kararları Kataloğu (Fon Kod. 030.18)

II. Resmi Yayınlar

Cumhuriyet Senatosu Tutanak Dergisi: Dönem: 1, Cilt: 4, Toplantı: 1, Seksenikinci Birleşim, 13.9.1962 Perşembe, s. 33-34; CSTD, Dönem: 1, Cilt: 5, Toplantı: 1, Doksandördüncü Birleşim, 23.10.1962 Salı, s. 30; CSTD, Toplantı : 9, Cilt : 56, 31 nci Birleşim 28.01.1970 Çarşamba, 102, 176; CSTD, Toplantı : 9, Cilt : 58, 67 nci Birleşim 9.5.1970 Cumartesi, s. 88; CSTD, Toplantı: 10, Cilt: 67, 116. Birleşim, 20.09.1971 Pazartesi, s. 646.

Türkiye Büyük Millet Meclisi/Millet Meclisi Tutanak Dergisi: Dönem: VII, C. 24, İçtima: 3, 64. Birleşim, 13.06.1946, s.252-253; Dönem: VII, C. 24, İçtima: 3, 64. Birleşim, 13.06.1946, s.253; Dönem: VII, C. 24, İçtima: 3, 64. Birleşim, 13.06.1946, s.254-259; Dönem: VIII, Cilt: 12, Toplantı: 2, Seksenbeşinci birleşim, 08. VII. 1948, Perşembe; Dönem: VIII, Cilt: 24, Toplantı: 4, Kırk Beşinci Birleşim, 13.11.1950 Pazartesi, s. 34, 47; Dönem: IX, Cilt: 4, Toplantı: 1, Otuz üçüncü birleşim, 22. 01. 1951 Pazartesi, s. 293; Dönem: 3, Cilt: 8, Toplantı: 1, 116. Birleşim, 21.7.1966 Perşembe; Dönem: 18, Cilt: 40, Yasama Yılı: 3, Yetmiş birinci birleşim, 31. 01. 1990 Çarşamba, s. 10-11, 17, 41, 60-61.

T.C. Resmî Gazete: 18 Haziran 1946, Sayı: 6336, s.10778; 03 Haziran 1947, Sayı: 6622; 02 Ekim 1948, Sayı: 7023; 25 Kasım 1979, Sayı: 16820; 5 Ağustos 1988, Sayı: 19890 Mükerrer, s.7.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi: Devre VII, C. 6, İçtima 1, Yedinci İnikat, 29.11.1943, s.24; Devre: IX, Cilt: 20, Toplantı: 3, Kırk dördüncü birleşim, 16. XI. 1953; Devre: X, Cilt: 8, İçtima: 2, onüçüncü İnikat, 12. XII. 1955.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), İstatistik Göstergeler Statistical Indicators 1923-2009, Türkiye İstatistik Kurumu Yayınları, Ankara, 2010.

III. Süreli Yayınlar

Gazeteler

Akşam

Cumhuriyet

Dünya

Milliyet

Tasvir

Ulus

Vatan

Yeni İstanbul

Yeni Sabah

IV. Kitaplar

AHMAD, Feroz – AHMAD, Bedia Turgay, **Türkiye’de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi 1945-1971**, Bilgi Yayınevi, Ankara 1976.

AHMAD, Feroz, **Demokrasi Sürecinde Türkiye (1945-1980)**, Türkçesi: Ahmet Fethi, 2. Baskı, Hil Yayınları, İstanbul 1996.

Ahmet Muhip Dıranas, Yazılar (Toplu Yazıları), Haz.: Münire Dıranas, Yapı Kredi Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 2000.

OKTAY, Osman, **Şair ve Fikir Adamı Olarak Yahya Kemal Beyatlı**, Türk Ocağı Genel Merkezi Yayınları, Ankara 2008.

PERİN, Cevdet, **Atatürk Kültür Devrimi**, 4. Baskı, İnkılap Kitabevi, İstanbul 1987.

TEKELİ, İlhan – İLKIN, Selim, **İkinci Dünya Savaşı Türkiyesi**, C. 3, İletişim Yayınları, İstanbul 2014.

TURAN, Şerafettin, **Türk Devrim Tarihi**, 4. Kitap Birinci Bölüm, Bilgi Yayınevi, Ankara 1999.

V. Makaleler

“Edebiyat Ödülleri”, Çerçeve Yazılar, **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi**, C.3, İletişim Yayınları, b.y.y., b.t.y., 602-606.

“Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)”, Çerçeve Yazılar, **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi**, C.1, İletişim Yayınları, b.y.y.,b.t.y., 275-276.

BAL, Ali Asker, “Tartışmalı Bir Temsil Alanı; Türkiye’de Sanat Yarışmaları”, **ACTA TURCICA Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi**, Yıl: 2, Sayı: 1, Ocak 2010, 157-163.

BİNYAZAR, Adnan, “Türkiye’de Devlet Ödülleri: İnönü Armağanları, Devlet Sanatçısı Unvanı, Kültür Bakanlığı Ödülleri”, **Milliyet Sanat Dergisi**, Sayı: 337, 1 Ekim 1979, 8-9.

ÇIKLA, Selçuk, “1940’lı Yıllarda Düzenlenen Sanat Yarışmaları ve İnönü Sanat Armağanları”, **İlmi Araştırmalar Dil ve Edebiyat İncelemeleri Dergisi**, Sayı: 23, Bahar 2007, 29-46.

MAKAL, Ahmet, “Türkiye’de Kamu Kesimi Çalışanlarının Maaş ve Ücretlerine İlişkin Gelişmeler: 1923-1963”, **Amme İdaresi Dergisi**, C. 34, Sayı: 3, Eylül 2001, 59-98.

ŞENER, Sevda, “Popüler Yazar Cevat Fehmi Başkut”, **Tiyatro Araştırmaları Dergisi**, Sayı: 3, 1972, 5-40.

ULUNAY, “İnönü Armağanları”, **Yeni Sabah**, 11 Ocak 1949.

UZUN, Hakan, “Türkiye’de Sanat ve Sanatçıların Teşvik ve Ödüllendirilmesi: “Cumhuriyet Halk Partisi Sanat Mükâfatı” Yarışması”, **Türkiyat Mecmuası**, 27/2, 2018, 217-243.

UZUN, Hakan, “Türkiye’de Bilim, Sanat ve Yaratıcılığın Teşvik ve Ödüllendirilmesi: “İnönü Armağanları Kanunu”, **Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, Sayı 36, 2018, 239-264.

VI. İnternet Kaynakları

<https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM>, (Eriřim: 23.12.2017)

Ayintarihi.com, (Eriřim: 26.11.2017)

<http://www.ayk.gov.tr>, (Eriřim: 03.12.2017)

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.4933.pdf>, (Eriřim: 12.02.2017)

29/03/2025 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/inonu-armaganlari-kanunu/?pdf=6073> adresinden eriřilmiřtir